

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

Smith tarafından ortaya atılan Mutlak Üstünlükler Teorisinde, her ülke üstünlüğe sahip olduğu mallarda uzmanlaşacaktır. Üstünlüğünün olmadığı ya da hiç üretemediği malları ise ithal edecektir. Böylece, uzmanlaşarak üstünlüğünü arttırdığı malları diğer ülkelere satarak, karşılığında verimli şekilde üretemediği malları satın alacaktır. Bu durumda dış ticaretten yarar sağlanacak ve ülkenin refah düzeyi arttırılacaktır.

Ancak, bazı durumlarda bu teori dış ticareti tam anlamıyla açıklayamamaktadır. Örneğin, bir ülkenin tüm mallarda mutlak üstünlüğe sahip olduğu durumlar da olabilir. Ya da hiçbir malda üstünlüğü olmayan, hatta hiçbir malı üretemeyen ülkeler de olabilir. Bu tür ülkelerde dış ticaretin nasıl yararlı olabileceği, David Ricardo'nun "Politik İktisadın ve Vergilemenin İlkeleri" adlı kitabında açıklanmıştır.

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

Ricardo, bir ülkenin hiçbir malda mutlak üstünlüğe sahip olmadığı durumlarda da dış ticaret yapmasının, fayda sağlayabileceğini açıklamıştır. Eğer bir ülke her malda mutlak üstünlüğe sahip ise, uzmanlaşacağı ve ihraç edeceği mal, üstünlük derecesi en yüksek olanıdır. Bu durumda üstünlüğü en yüksek olan mal, diğer mallara göre karşılaştırmalı üstünlüğü olan mal olarak adlandırılmaktadır. Hiçbir malda üstünlüğü olmayan diğer ülke ise göreceli olarak en verimli üretebildiği ürünlerde uzmanlaşarak ihraç etmelidir.

İki ülkeli ve iki mallı bir modelde bir ülke bir malda karşılaştırmalı üstünlüğe sahip iken, diğer ülkenin de diğer malda karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olması teorinin temel varsayımıdır. Bu durum ve teorinin temellerini aşağıdaki örnekte tartışılacaktır.

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

Tablo 1.3'te görüleceği gibi ABD hem Mısır hem de Çikolata üretiminde mutlak üstünlüğe sahiptir. ABD'deki bir birim işgücün üretebileceği Mısır ve Çikolata miktarı, Almanya'daki bir birim işgücünün üretebileceği miktardan fazladır. Ancak, ABD'de Mısır ile Çikolata arasındaki değişim oranı ($20/10=2$) iki ya da 2 Mısır = 1Çikolata iken Almanya'da bu oran ($6/8=0,75$) 0,75 yada 6 Mısır = 8 Çikolata şeklindedir. Bu durumda ($2>0,75$) ABD'nin Çikolata üretimine göre, Mısır üretiminde karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu görülür.

Tablo 1.3 ABD ve Almanya'da Bir Birim İşgücünün Mısır ve Çikolata İçin Üretim Miktarları

	Mısır	Çikolata
ABD	20 birim	10 birim
Almanya	6 birim	8 birim

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

Çikolata için değişim oranlarını incelersek ABD'de ($10/20=0,5$) 0,5 yada 1 Çikolata = 2 Mısır iken, Almanya'da ($8/6=1,33$) 1,33 yada 8 Çikolata = 6 Mısır şeklinde gerçekleşmektedir. Bu örnekte, ($1,33>0,5$) Almanya Mısır üretimine göre, Çikolata üretiminde karşılaştırmalı üstünlüğe sahiptir.

Böylece teorinin varsayımı gerçekleşmiş olur. ABD Mısır'da karşılaştırmalı üstünlüğe sahip ise Almanya'nın da diğer malda, yani Çikolatada üstünlüğe sahip olması gereklidir.

Tablo 1.3 ABD ve Almanya'da Bir Birim İşgücünün Mısır ve Çikolata İçin Üretim Miktarları

	Mısır	Çikolata
ABD	20 birim	10 birim
Almanya	6 birim	8 birim

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

Bu iki ülkenin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip oldukları mallarda uzmanlaşarak, dış ticaret yapmaları durumunda nasıl yarar sağlayacakları irdelenebilir.

Her iki ülkenin de 100 işçisi olduğunu varsayalım. İşgücünün de yüzde 70'inin Mısır üretiminde, yüzde 30'unun da Çikolata üretiminde kullanıldığını düşünelim. Karşılaştırmalı üstünlük teorisinde dış ticaretin her iki ülkenin yararına olabilmesi için uluslar arası değişim oranının, ülke içi ticaret değişim oranlarının arasında bir değerde yer alması beklenmektedir

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

Değişim oranının 1,5 olduğunu varsayarsak Almanya, ürettiği $8 \times 100 = 800$ birim Çikolatanın 350 birimini ABD ye ihraç edecek ve karşılığında $350 \times 1,5 = 525$ birim Mısır ithal edecektir. Sonuç olarak, ABD Mısır üretiminde Almanya ise Çikolata üretiminde uzmanlaşarak bu malların ihracatı ile diğer mallara olan ihtiyaçlarını karşılayacaklardır. Dış ticaret sonucu sahip oldukları mal miktarları da artacağından, ülkelerin refah düzeyi de yükselmiş olacaktır.

Ülkelerin dış ticaretten yarar sağlayabilmeleri için mutlak üstünlüklerin varlığı her zaman yeterli değildir. Karşılaştırmalı üstünlüklerin olduğu durumlarda da ülkeler dış ticaretten kazanç sağlayabilirler.

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

Aşağıdaki tabloda bu kazançlar daha açıklayıcı bir biçimde gösterilmektedir.

Tablo 1.4 Karşılaştırmalı Üstünlükler Teorisinde Ülkelerin Dış Ticaretten Sağladıkları Yararlar

	<i>Dış Ticaretten Önce</i>		<i>Ülkeler Dış Ticaret Yaptıktan Sonra</i>	
	Mısır	Çikolata	Mısır	Çikolata
ABD	$20 \times 70 = 1400$	$10 \times 30 = 300$	$20 \times 100 = 2000 - 525 = 1475$ (525 ABD İhraç Ediyor)	(Almanya'dan İthal Edilir) 350
Almanya	$6 \times 70 = 420$	$8 \times 30 = 240$	(ABD'den İthal Edilir) 525	$8 \times 100 = 800 - 350 = 450$ (350 Almanya İhraç Eder)
Toplam	1820	540	2000	800
			ABD Üretiyor	Almanya Üretiyor

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

Ricardo'nun 1817 yılında ortaya attığı Karşılaştırmalı Üstünlükler Teorisi günümüzde de geçerliliği olan bir teori olmakla birlikte birçok uygulaması da yapılmıştır.

Ancak, geçen süre zarfında modelin bazı **varsayımlarında** değişimler meydana gelmiş ve teorinin bu yönlerinin eleştirilmesine sebep olmuştur. Günümüzde soru işareti haline gelen bu eleştiri başlıkları aşağıda özetlenmektedir.

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜK TEORİSİ

- Modelde maliyetleri etkileyen tek faktör olarak emek ele alınmıştır.
- Ülkeler arasındaki işgücü verimliliğinin farklılık sebepleri açıklanmamıştır.
- Ricardo'ya göre işgücü ülke içinde tam hareketli, ülkeler arasında ise tam hareketsizdir.
- Maliyet ya da fiyat gibi kavramlar sadece arz yada üretim koşulları tarafından belirlenmektedir.
- Model sabit maliyetlere ve tam uzmanlaşmaya dayanmaktadır.
- Statik bir modeldir. Zaman ve teknoloji değişimi faktörleri modele dahil edilmemiştir.
- Üretimin aşamalara ayrılması söz konusu değildir (Maliyetleri düşürmek için malın bazı parçalarının başka ülkelerde üretilmesi.)

Arz ve Talep Yönünden Dış Ticaret Teorisi

Uluslararası Ticaret Teorisi'nde göreceli fiyatlar, ticaret hadleri ve uluslararası değişim oranı isimleri ile anılmaktadır. Smith ve Ricardo'nun modellerinde bu ticaret hadlerinin ne kadar önem taşıdığını görülmektedir.

Fakat, bu ticaret hadlerinin oluşmasında arzın olduğu kadar talebinde etkisi vardır.

Arz kısmı üretim ya da maliyetlerle özdeş tutulmaktadır.

Talep ise talep kanunu ve teklif eğrileri ile açıklanmaktadır.

Arz Yönünden Dış Ticaret

Ricardo modelinde sabit maliyetler varsayımı altında karşılaştırmalı üstünlükler ön plandadır. Diğer yandan sabit maliyetler dışında da farklı maliyet kavramları bulunmaktadır. Bu açıdan, karşılaştırmalı üstünlüklerin, diğer maliyet koşullarını da içerecek şekilde geliştirilmesi gerekmektedir.

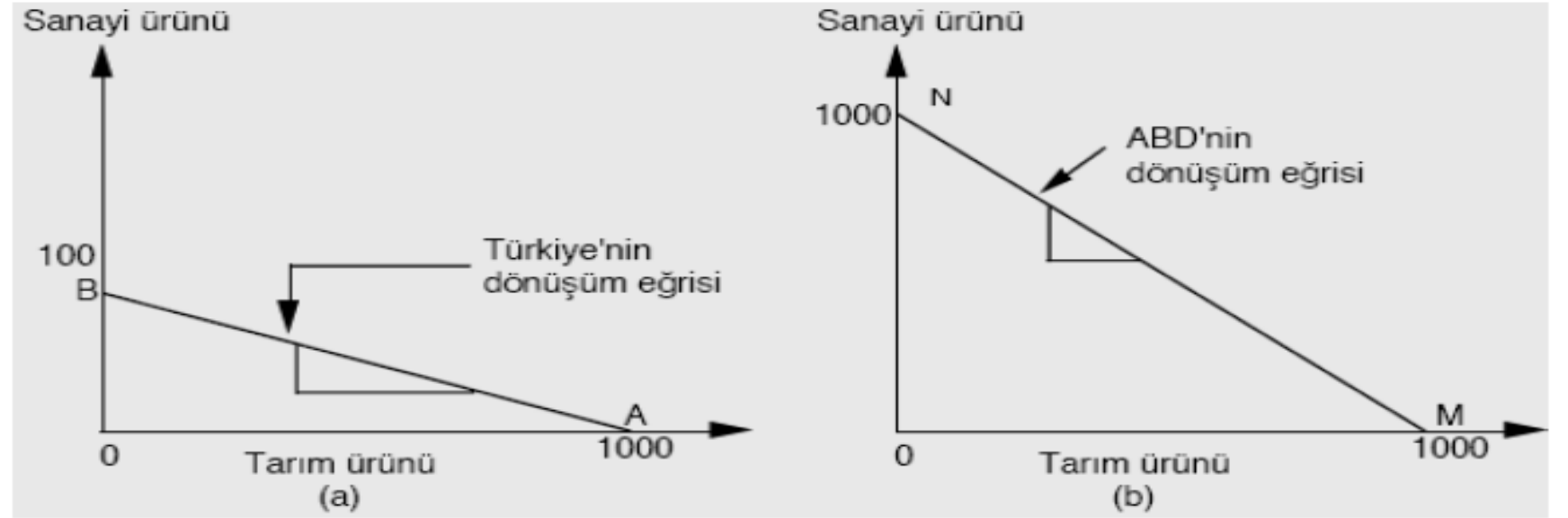
Maliyetler genel olarak üç ana grupta toplanmaktadır. **Sabit** maliyetler, **azalan** maliyetler ve **artan** maliyetler üretim süreçlerinde var olan kavramlardır. Maliyetlerle ters orantılı olarak hareket eden, verimlilik kavramı da bu başlıklar altında sıralanabilir. Bunlar; sabit verimler, azalan verimler ve artan verimlerdir.

Bir ülkedeki üretim olanaklarının **tam istihdam** ve **veri teknoloji** düzeyinde gösterimi, dönüşüm eğrileri ya da üretim olanakları eğrisi ile ifade edilmektedir.

Arz Yönünden Dış Ticaret

Grafik 1.1 Sabit Maliyet Koşulları Altında Dönüşüm Eğrileri

Sabit Maliyetler

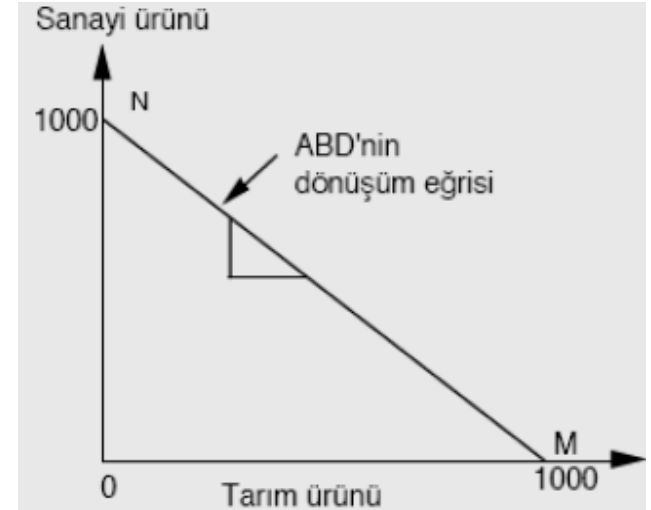
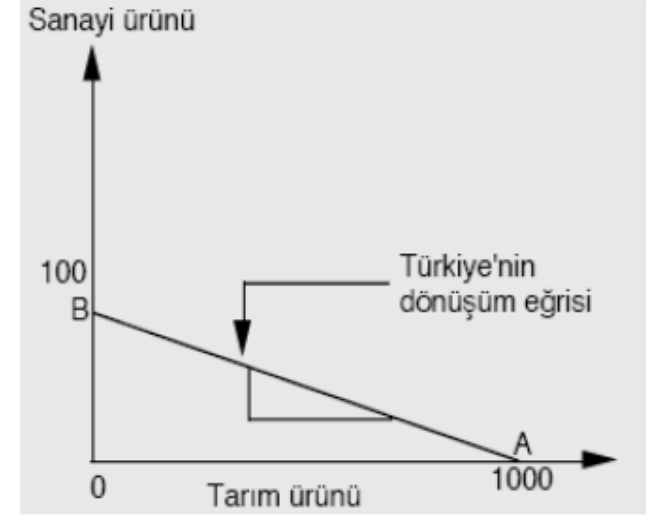

Sabit maliyet koşulları altında üretim olanakları eğrisi düz bir doğru şeklinde olur. Grafik 1.1'de görüldüğü gibi, Türkiye tüm kaynaklarını tarımda kullanırsa, karşılığında 1000 birim tarım ürünü elde eder, ülkenin sanayi malı üretimi ise bu durumda sıfır olacaktır. Şekildeki A noktası böyle bir durumu temsil etmektedir. Tersine tüm kaynaklar sanayi kesimine kaydırılırsa, ülkede 100 birim sanayi ürünü üretilebilir, bu durum da B noktasında gösterilmiştir. A ile B arasındaki noktalar ülkenin her iki mal bileşiminden üretebileceği mal miktarlarını göstermektedir. Bu noktaların birleştirilmesi sonucunda oluşan eğriye, **dönüşüm eğrisi** adı verilir. Dış ticaretin olabilirliğini incelemek için, iç değişim oranları ve uluslararası ticaret hadlerine bakılması gerekmektedir.

Arz Yönünden Dış Ticaret

Sabit Maliyetler

Grafik 1.1'de AB dönüşüm eğrisinin eğimi, tarım ürününün sanayi ürünü cinsinden fiyatını göstermektedir. Bu da OB uzunluğunun OA'ya oranıdır. Ele alınan durumda AB doğrusunun eğimi (iç fiyatlar oranı) $1/10$ 'a eşittir. Çünkü $100/1000 = 1/10$ dur. Yani bir birim tarım ürünü onda bir birim oranında sanayi ürününe mal olmaktadır. Üretim olanakları eğrisinin düz bir doğru şeklinde olması, bu maliyet oranının değişmemesinin bir sonucudur. Buna teknik deyimle, **kaynakların tam ikame edilebilir** olmaları denmektedir. Şekil 1.1 (b) üzerinde de ABD'nin üretim olanakları eğrisi gösterilmiştir. Bu da düz bir doğru şeklindedir. Ancak, ABD'nin sahip olduğu üretim faktörleri stokunun büyüklüğü dolayısıyla, dönüşüm eğrisi daha yüksek noktalardan geçer. MN doğrusunun eğiminden anlaşılacağı gibi, Amerika'da iç fiyat oranı 1 'dir. Çünkü $1000/1000 = 1$ 'dir. Bu durumda bir birim tarım ürününün maliyeti bir birim sanayi ürününün maliyetine eşittir.

Sabit Maliyetler

O halde şekilde dönüşüm eğrilerinin eğiminden tarım ürününün Türkiye'de, sanayi ürününün ise ABD'de daha ucuz mallar olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla uluslararası ticaretin yapılması için gerekli koşul sağlanmış olmaktadır. Her ülke karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu mal için **iç maliyet oranına** göre daha yüksek bir **uluslararası fiyat oranında** dış ticaret yapmak isteyecektir. Türkiye'de iç fiyatlar: 1 birim sanayi ürünü fiyatı = 10 birim tarım ürünü fiyatı şeklindedir. Türkiye 1 birim sanayi ürünü alabilmek için 10 birimden az, örneğin 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, ... birim tarım ürünü verdiği taktirde sanayi ürünü ucuzlayacağı için kârlı olacaktır. ABD'de ise iç fiyatlar: 1 birim sanayi ürünü fiyatı = 1 birim tarım ürünü fiyatı şeklindedir. ABD, 1 birim sanayi ürünü karşılığında 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, ... gibi iç piyasaya göre daha çok tarım ürünü satın alabilirse tarım ürünü ucuzlayacağı için kârlı olacaktır. Görüldüğü gibi iki ülkenin olası alışveriş fiyatı, bir birim sanayi ürünü karşılığında, bir ile on birim aralığındaki tarım ürününden elde edilen bir değişim oranı olacaktır.

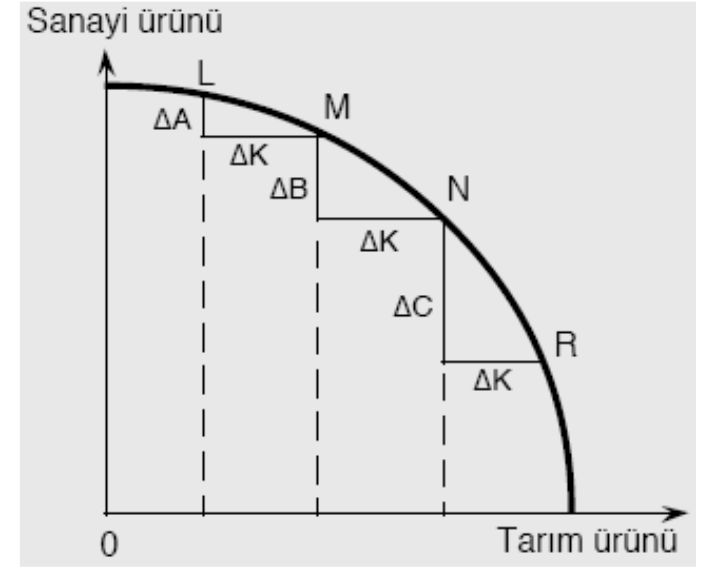
Çoğalan Maliyetler

Artan maliyet (diğer tanımıyla, ölçeğe göre azalan getiri) koşullarının bulunması halinde üretim olanakları, orijine göre **iç bükey** bir eğri ile gösterilir. Böyle bir durumda, üretim olanakları bir maldan diğerine kaydırıldıkça, **marjinal dönüşüm oranı**, sabit maliyet halinde olduğu gibi sabit kalmayıp, **artmaktadır**. Örneğin; üretim olanakları tarımdan sanayiye kaydırıldıkça, vazgeçilen her birim tarım ürününün yerine, giderek azalan miktarda sanayi ürünü elde edilmektedir. Aynı durum, olanaklar sanayiden tarıma kaydırılırken de karşımıza çıkmaktadır.

Bu da dönüşüm eğrisinin üzerindeki **her farklı noktadaki değişim oranlarının** da **farklılık** göstermesini beraberinde getirir. Eğri üzerindeki her noktada, tarım ürününün sanayi malı cinsinden fiyatı farklıdır. Çünkü fiyat, üretimi bir birim artırmak için diğer maldan vazgeçilen miktarın maliyetine eşittir. Bu, aynı zamanda ilgili malın **fırsat maliyetini** oluşturur ve eğri üzerindeki her noktada değişmektedir.

Çoğalan Maliyetler

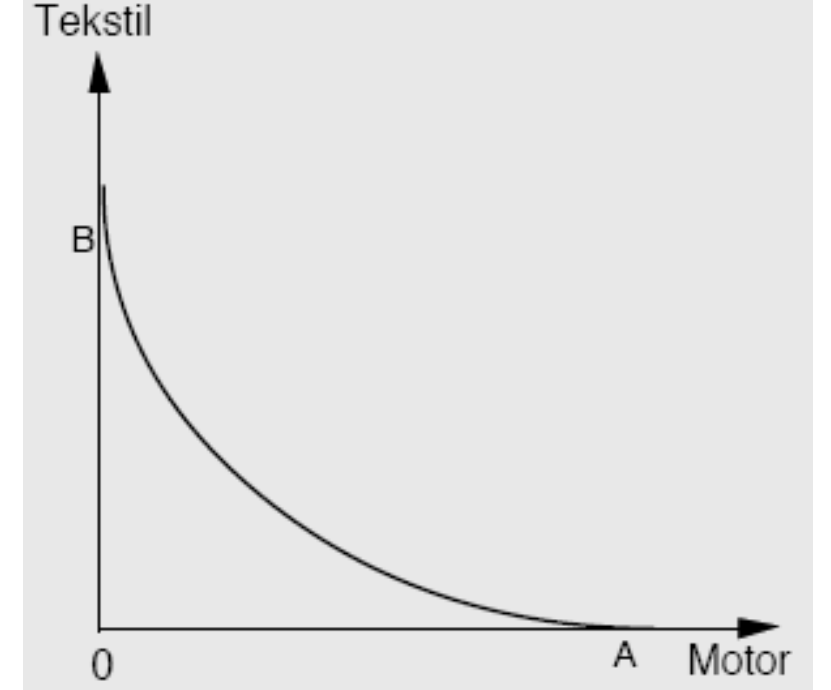
Görüleceği gibi tarımsal üretimi ΔK kadar arttırmak için ΔA kadar sanayi malından vazgeçmek gerekmektedir. $\Delta A/\Delta K$ tarım ürününün sanayi ürünü cinsinden fiyatını, yani fırsat maliyetini oluşturmaktadır. Aynı zamanda üretim olanakları eğrisinin o noktadaki eğimine eşittir. Buna iki mal arasındaki marjinal dönüşüm oranı denir. Böylelikle, çoğalan maliyetler altında eksik bir uzmanlaşmanın varlığı söz konusu olmaktadır.

Bu durumda dış ticaret yapılmayan bir ülkede, üretim olanakları eğrisinin uygun olduğu düşünülen bir noktadaki mal miktarları kadar üretim yapılmaktadır. Ülkedeki tüketim düzeyi de üretilen bu mal miktarları ile sınırlı kalır. Ancak, dış ticaret olanakları devreye sokulduğunda üretim düzeyi yine üretim olanakları üzerindeki bir noktada oluşur. Başka bir ifade ile ülkedeki **toplam tüketim** miktarı **eğrini dışındaki** daha yüksek bir noktada gerçekleşir.

Azalan Maliyetler

Azalan maliyet koşulları altında dönüşüm eğrisi orijine göre dış bükeydir. Ticaret öncesinde ülke her iki malı da kendisi üretir. Dış ticarete açılınca ihraç malında tam uzmanlaşma sağlanır. Azalan maliyet koşulları altında **tam uzmanlaşma** doğuran etkiler, sabit maliyetler durumundakinden daha da güçlüdür. Çünkü, kaynaklar bir alana yığıldığında üretim maliyetleri sabit kalmayıp düşmektedir. Dış ticaretin yararlarını ispatlamada, ortaya çıkan azalan maliyet koşullarının kendine özgü bir özelliğinin de bulunduğunu ayrıca belirtmek gerekir. Azalan maliyet koşulları altında dış fiyatlar, iç fiyatlara eşit olsa dahi ülkenin dış ticaret yapma olanağı bulunmaktadır

Azalan Maliyetler

Uzmanlaşmanın etkisinin azalan maliyetlerde daha güçlü bir etkisi olduğu önceki bölümlerde belirtilmiştir. Örneğin; grafik 1.3'te bir birim fazla motor üretebilmek için daha az miktarda tekstil ürününden vazgeçilmesi gerektiği görülmektedir. Böylece, **uzmanlaşmış maldaki** üretim artışı ve artan stoklar, dış fiyatların iç fiyatlara eşit olmasına karşın, karlı bir durum arz edecektir. Ancak, bu durumda sektöre dışarıdan bir **müdahale** yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Dünya piyasalarında rekabet edebilecek bir konuma gelene kadar, sübvansiyonlar ya da vergi indirimleri ile desteklenen sektör, maliyetler giderek düşürülecek ve dünya piyasalarında rekabetçi bir konum elde edilebilecektir.

Sonuçta verimlilikte sağlanan bu artış, iktisatta içsel ve dışsal tasarruflar veya ölçek ekonomileri diye bilinen etkilerle açıklanmaktadır

Talep Yönünden Dış Ticaret

Bir önceki bölümde uluslararası ticaret teorileri arz yönünden incelenmiştir. Ülkeler arasındaki fiyat farklılıkları üretim maliyetlerine bağlanmıştır. Ancak, **denge fiyatının** oluşmasında arz ve talep ortak bir biçimde belirleyici olmaktadır. Ricardo modelinin bir uzantısı olarak, uluslararası ticaretin nedenini yalnızca arz faktörlerine bağlamak oldukça yaygın bir eğilimdir. Diğer yandan, **talep koşulları** katılmadan uluslararası fiyatlarda denge noktasını belirlemek olanaksız hale gelebilmektedir.

Bu bölümde arz ve talep koşulları beraberce incelenerek, uluslararası ticarete denge noktalarının nasıl daha belirgin olabileceği tartışılmaktadır.

Uluslararası Ticaret Hadlerinin Oluşumu

Ricardo modelinde, ülkelerin yurtiçi üretim maliyetleri oranı, uluslararası ticarete denge ticaret hadlerinin sınırlarını belirlemektedir. Fakat bu dengenin hangi düzeyde olacağı sadece arz koşulları ile açıklanamamaktadır. Denge noktasındaki ticaret hadlerinin belirlenmesinde, arz ve talep koşulları beraberce etkili olmaktadır. Örneğin, Türkiye ve ABD'yi ele alarak, sabit verim koşullarında buğday ve kâğıdın iç maliyet oranlarının aşağıdaki gibi olduğunu varsayalım.

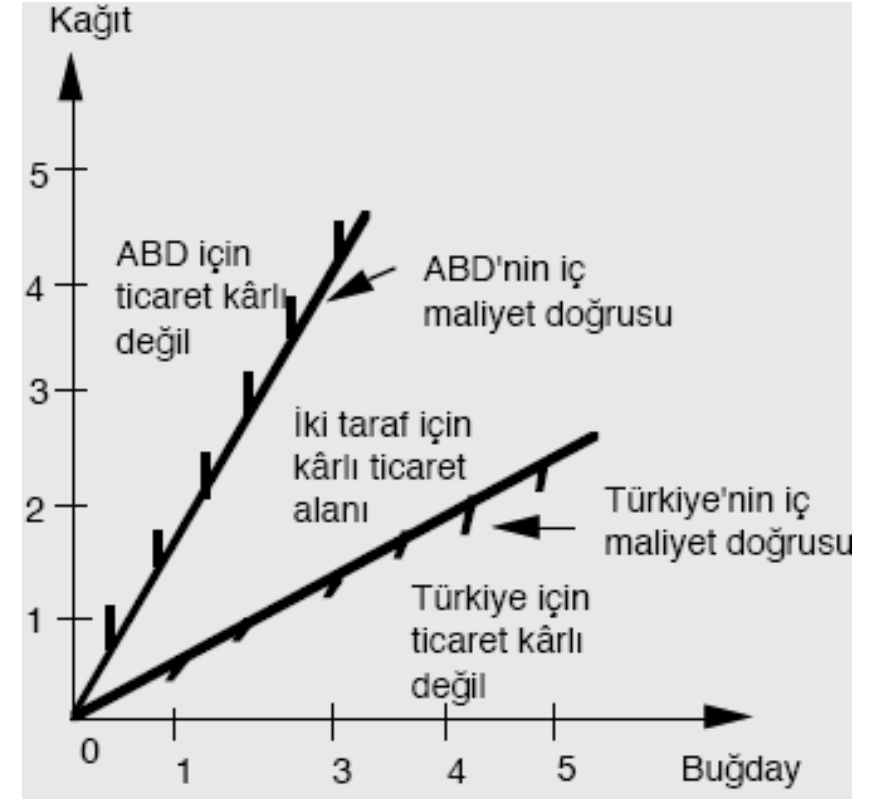
Türkiye	1 buğday : 1/2 kağıt
ABD	1 buğday : 2 kağıt

Bu örnekte, Türkiye'nin bir kilogram buğday karşılığında, 1/2 kilogram kâğıdın altındaki bir değişim oranından, ABD'nin ise iki kilogram kağıt karşılığında, bir kilogram buğdayın altındaki değişim oranından ticaret yapmayı tercih etmeyeceği açıklanmaktadır.

Uluslararası Ticaret Hadlerinin Oluşumu

Şekilde açıkça görüldüğü gibi, iç maliyet oranları ülkelerin ticaret hadlerinin sınırlarını belirlemektedir. Bu sınırlar arasındaki ticaret hadleri, her iki ülke içinde karlı dış ticaret hadleri alanını oluşturmaktadır.

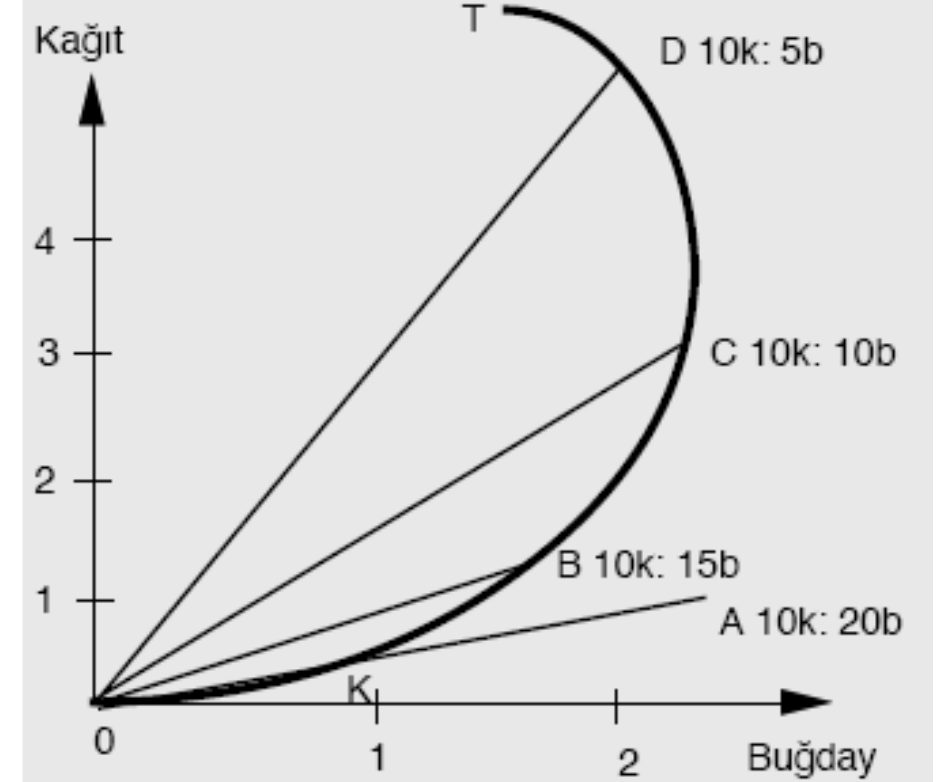
Ticaret hadlerinin ABD'nin iç maliyet oranına yaklaşması Türkiye'nin, diğer yanda, Türkiye'nin iç maliyetlerine yaklaşması ise ABD'nin dış ticaret karlarını arttırır. Ricardo modelinde mevcut sınırların belirlenmesine karşılık, **kesin bir denge** fiyatının tespit edilmesi olanaksızdır. Bunun için arz ve talep koşularının beraberce değerlendirilmesi gerekmektedir

Uluslararası Ticaret Hadlerinin Oluşumu

Teklif Eğrileri

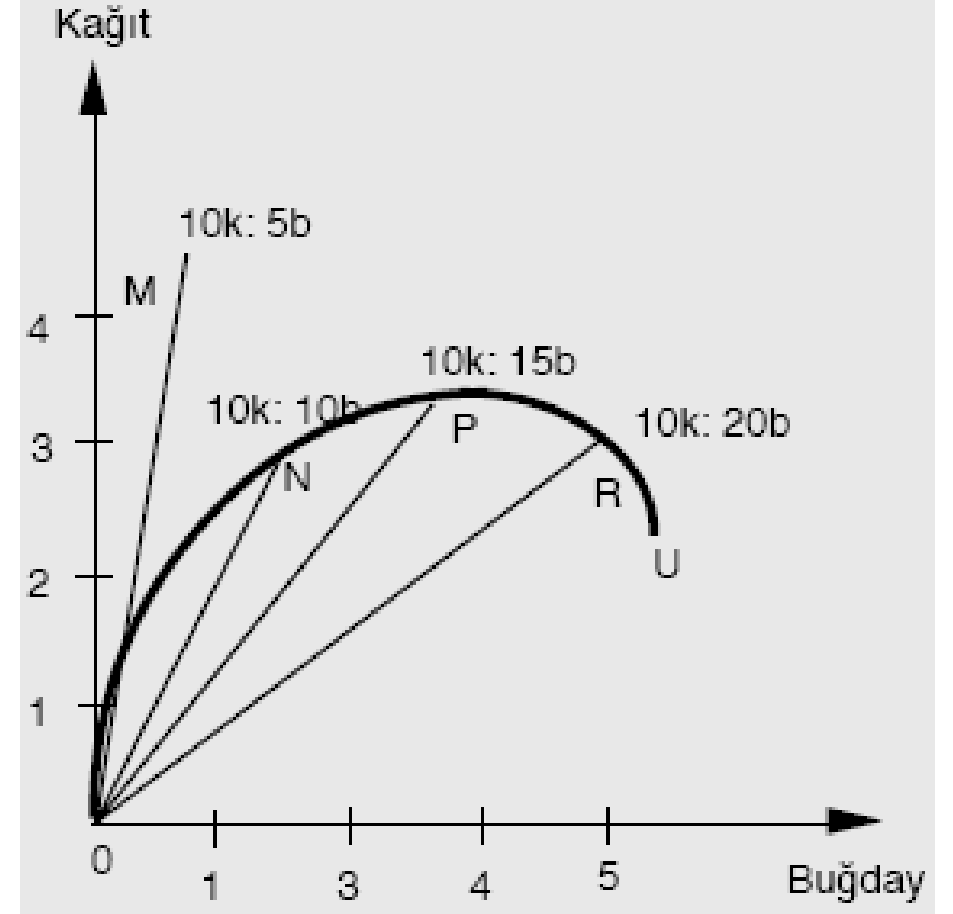
Teklif eğrileri yirminci yüzyılın sonlarında iki İngiliz iktisatçı olan Alfred Marshall ve Ysidro Edgewoeth tarafından öne sürülmüş ve uluslararası iktisat literatürüne kazandırılmıştır. Teklif eğrileri grafikleri yoluyla ticaret hadlerinin incelenmesi ile arz ve talep koşulları altında, ticaret hadlerinin oluşumundaki etkiler açıklığa kavuşturulmuştur. Temel olarak teklif eğrileri, teklif edilen ihraç malları birer birim arttırıldığında, talep edilen ithal malı miktarlarındaki değişimleri gösteren bir eğri olarak tanımlanmaktadır

Uluslararası Ticaret Hadlerinin Oluşumu

Teklif Eğrileri

J.S. Mill ile başlayan, A. Marshall ve Edgeworth ile olgunlaşan bu analiz yöntemiyle klasikleşen, “**her arz kendi talebini yaratır**” ifadesi, “**her talep kendi arzını yaratır**” şekline dönüşmüştür. Ricardo modelinde fiyatların iç maliyetler sonucunda oluşacağı ve maliyetlerin de temel kaynağının emek olduğu fikri, yerini, talebin modele eklenmesi ile ticaret hadlerinin oluşumunda, talep şartlarının etkisi ile belirlendiği çıkarımına bırakmıştır. Teklif eğrisinin özelliği gereği, üzerindeki her noktada, teklif edilen ihracat miktarı karşılığında, talep edilen ithalat miktarı ile bunların uluslararası değişim oranı, yani fiyatı gösterilmektedir

Uluslararası Ticaret Hadlerinin Oluşumu

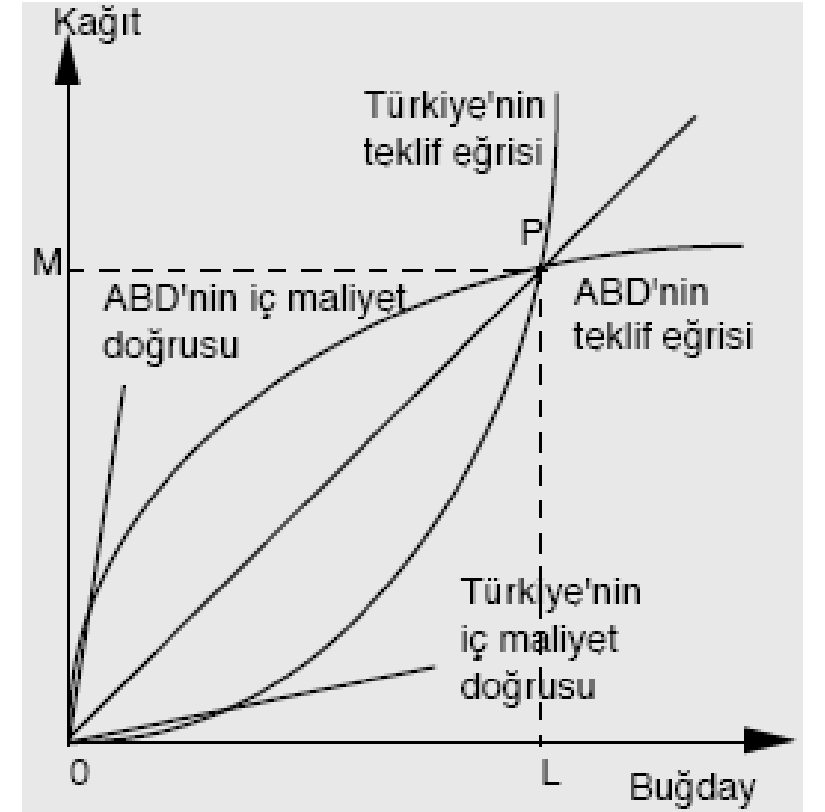
Türkiye'nin kağıt karşılığında, buğday teklif eğrisi şekilde görüldüğü gibi iç maliyet doğrusu olan OA doğrusunun altına inmemektedir. Çünkü, bu durumda ülkenin kağıdı ithal etmek yerine, kendisinin üretmesi daha karlı olacaktır. OT teklif eğrisinin giderek dikleşmesinin anlamı ise ticaret hacmi genişledikçe, Türkiye'nin buğday fiyatının yükselmesi durumunda, ülkenin dış ticarete yönelebileceği ifade edilmektedir. OT eğrisi iç maliyet doğrusundan ayrıldıktan sonra, giderek dikleşmekte ve tersine dönmektedir. Eğimin yükseldiği bölümde, her yeni bir birim ithal malına karşılık, ihraç malından önerilen miktar da azalmaktadır. Eğimin negatif olduğu bölümde ise daha fazla miktardaki ithal malı için önerilen ihraç malının toplam miktarı azalmaktadır.

Teklif eğrisi hem talep, hem de arz eğrisi olma özelliği göstermektedir. Dolayısıyla ülkenin üretim teknolojileri, ekonomi yönetimi ve **faktör donatımları** ile ilgili özelliklerini de yansıtmaktadır

Uluslararası Ticaret Hadlerinin Oluşumu

Eğrinin bir talep eğrisi olma özelliğinden hareketle, ülkedeki ithal ve ihraç mallarına karşı olan zevk ve tercihlerin de yansıtıldığı görülmektedir. Temel olarak teklif eğrilenin analizinde aranan, ticaret hadlerinin hangi seviyede yer aldığıdır. Teklif eğrilerinin hem arz, hem de talep eğrisi özelliği taşımasından dolayı, yapılan analizler bir denge analizi niteliğindedir

ABD ve Türkiye'nin teklif eğrileri aynı grafik üzerinde gösterilirse teklif eğrilerinin kesiştiği nokta, denge ticaret haddinin oluştuğu miktarları ve fiyat düzeyini vermektedir. Denge ticaret haddinin P noktasında olduğu gösterilmektedir. Dünyada sadece bu iki ülkenin olduğu örnekte varsayılmaktadır. Gerçek dünyada tüm ülkelerin teklif eğrilerinin de grafikte gösterilmesi ve denge ticaret haddinin bu şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

Uluslararası Ticaret Hadlerinin Oluşumu

Örneğimize geri dönersek, OL Türkiye'nin ihraç etmek istediği buğday miktarı iken, buna karşılık ABD'nin ihraç etmek istediği kağıt miktarı da OM düzeyi kadardır.

Türkiye'nin OL kadar buğday karşılığında LP seviyesi kadar kağıt ithal etme isteğine karşın, ABD'nin OM kadar kağıt karşılığında MP düzeyi kadar buğday ithal etme eğilimdedir (OL=MP) ve OM=LP).

